

TARBIJAVAIIDLUSTE KOMISJONI OTSUS

Asja number	19-1/20-11768-010
Otsuse kuupäev	23. nov 2020
Komisjoni koosseis	Esimees Aase Sammelselg
Tarbija	
Kaupleja	SPORDIÜHING EKSTREEMPARK, 80165666
Tarbija nõue	Osavõtutasu tagastamine.
Asja läbivaatamise aeg	12. nov 2020

Resolutsioon:

Komisjon otsustas:

1. jätta avaldus rahuldamata.

Kui pooled komisjoni otsusega ei nõustu ja seda ei järgi, on neil õigus pöörduda sama vaidluse läbivaatamiseks maakohtusse.

Asjaolud:

Kaupleja kuulutas 2019. aastal avalikult välja XV Võhandu maratoni korraldamise 18.aprillil 2020 ning avas veebikeskkonnas huvilistele võimaluse osavõtust teatamiseks alates 1.jaanuarist 2020. Tarbija registreeris ennast osalejaks klassis K2MEN. Kaupleja arve VM-2020-1758 summas 155,00 eurot tasus tarbija 3.jaanuari 2020 maksekorraldusega nr 454.

Seoses Eestis väljakuulutatud eriolukorraga teatas kaupleja 20.märtsil 2020 maratoni edasilükkamisest ja maratoni toimumist 5.septembril 2020.

Tarbija teatas 3.juuli 2020 e-kirjaga kauplejale, et ei saa 5.septembri 2020 maratonil osaleda ning palus leida võimalus osavõtutasu üle kanda järgmise aasta maratonile. Kaupleja selgitas, et osalustasu tagastamisele ei kuulu ning selle ülekandmine järgmisele aastale ei ole võimalik. Kompromissina pakkus kaupleja, et tarbijal on võimalik ennast registreerida järgmiseks aastaks poole hinnaga, millest tuleb registreerimise avamisel teada anda.

Tarbija leiab, et kaupleja ei ole jätnud maratoni ära, vaid lükkas selle edasi; seega ei saa juhendis ettenähtud tingimust kohaldada. Kaupleja juhendis ei ole lisateenuste infot. Tarbija väidab, et kaupleja on lepingut rikkunud ning nõuab osavõtutasu tagastamist.

Kaupleja seisukoht:

Kaupleja on seisukohal, et tasu tagastamise nõue ei ole põhjendatud. Osalustasuga seonduvat on selgitatud juhendis, mis on sõlmitud lepingu tingimusteks. Koheselt peale osalustasu laekumist antakse osalejale stardinumber ning alustatakse juhendijärgsete ettevalmistustega. Maratoni korraldamine algselt väljakuulutatud ajal ei olnud võimalik väeramatu jõu tõttu. Maraton korraldati 5.septembril 2020.

Komisjoni põhjendus:

Võlaõigusseaduse (VÕS) § 3 p 1 järgi tekib võlasuhe muu hulgas lepingust. VÕS § 8 lg 1 ja §

9 järgi võtavad lepingupooled teineteise suhtes kokkulepitud sisuga kohustusi. VÕS § 9 lg 1 kohaselt sõlmitakse leping pakkumuse esitamise ja sellele nõustumuse andmisega, samuti muul viisil vastastikuste tahteavalduste vahetamise teel, kui on piisavalt selge, et lepingupooled on saavutanud kokkuleppe.

Kõnealusel juhul on kaupleja kodulehel teabe avaldamisega kutsunud huvitatud isikuid pakkumuste tegemisele; kaupleja avaldas pakutava teenuse tingimused, sh maratoni juhendi. Tarbija kinnitas, et tutvus juhendiga ning teatas osalemise kavatsusest. Kaupleja esitas tarbijale arve VM-2020-1758, millel on tasunõude sisu lahti kirjutatud (paatkonna registreerimine, GPS rent, energiapakk). Tarbija nõustus kaupleja pakkumusega tasudes arve 3.jaanuaril 2020. Seega tuleb leping lugeda sõlmituks 3.jaanuarist 2020.

Tarbija tasus kauplejale võimaluse eest osaleda paadimaratonil. Seega oli pooltel kokkulepe, mille kohaselt oli tarbijal kohustus maksta kauplejale paadimaratoni korraldamise eest tasu ning kauplejal oli kohustus osutada tarbijale vastavat teenust. Selline kokkulepe on kvalifitseeritav käsunduslepinguna VÕS § 619 tähenduses, mille kohaselt kohustub üks isik (käsundisaaja) vastavalt lepingule osutama teisele isikule (käsundiandja) teenuseid (täitma käsundi), käsundiandja aga maksma talle selle eest tasu, kui selles on kokku lepitud.

Esmalt hindab komisjon, kas kaupleja on võetud kohustust rikkunud. Kaupleja kohustused tulenevad juhendist „15 Võhandu Maratoni 2020” ja seadusest.

Käsundisaaja peab täitma käsundi VÕS § 620 lg 2 järgi vastavalt oma teadmiste ja võimetele käsundiandja jaoks parima kasuga ning ära hoidma kahju tekkimise käsundiandja varale, sh peab majandus- või kutsetegevuses tegutsev käsundisaaja lisaks sellele toimima üldiselt tunnustatud kutseoskuste tasemel. Seega lasub käsundisaajal seadusest tulenevalt hoolsuskohustus, mis tähendab mh seda, et käsundisaaja peab tegema kõik endast oleneva käsundiandja huvides parima võimaliku tulemuse saavutamiseks ja käsundiandjal kahju tekkimise ärahoidmiseks.

Riigikohus on selgitanud, et käsunduslepingu olemust ja sisu arvestades tuleneb viidatud sättest koosmõjus VÕS § 2 lg-ga 2 ka käsundisaaja kohustus hoida ära käsundiandja muude õigushüvede, sh elu ja tervise kahjustamine. Käsunduslepingust võib tuleneda kõrvalkohustusena mh käsundisaaja kohustus kaitsta käsundiandja elu ja tervist.

Vaidlust ei ole selles, et kaupleja kokkulepitud ajal, so 18.aprillil 2020 maratoni ei korraldanud. Kaupleja teatas 20.märtsil 2020 maratoni edasilükkamisest ning selle korraldamisest varem kokkulepitud tingimustel, kuid teisel ajal, so 5.septembril 2020.

Kaupleja väidab, et ei ole süüdi maratoni ärajäämises algselt kokkulepitud ajal; selle põhjuseks oli vääramatu jõud. VÕS § 103 lg 2 järgi on kohustuse rikkumine vabandatav, kui võlgnik rikkus kohustust vääramatu jõu tõttu. Vääramatu jõud on asjaolu, mida võlgnik ei saanud mõjutada ja mõistlikkuse põhimõttest lähtudes ei saanud temalt oodata, et ta lepingu sõlmimise ajal selle asjaoluga arvestaks või seda väldiks või takistava asjaolu või selle tagajärje ületaks. Kui vääramatu jõu mõju on ajutine, on kohustuse rikkumine vabandatav üksnes aja vältel, mil vääramatu jõud kohustuse täitmist takistas.

Kaupleja võetud kohustuse täitmist takistas tervisele ja elule ohtliku viiruse levik, mille tõkestamiseks kuulutas Vabariigi Valitsus 12.märtsi 2020 korraldusega nr 76 Eesti Vabariigi territooriumil välja eriolukorra ja kehtestas 13.märtsil 2020 inimeste elu ja tervise ning ülekaaluka avaliku huvi kaitseks välja rakendatavad eriolukorra meetmed, sh keelas kõik

avalikud kogunemised ja spordi- ning liikumisüritused.

Maratoni edasilükkamise ajal oli mõlemale poolele teada, et Eestis rakendatud piirangud kehtivad kuni 1.maini 2020; samuti oli teada, et Eestis levib tervisele ja elule ohtlik viirus. Seega lasus kauplejal nii käsunduslepingu üldisest hoolsuskohustusest kui ka Vabariigi Valitsuse poolt kehtestatud piirangutest tulenev kohustus hoiduda väljakuulutatud ajal avaliku spordiürituse korraldamisest. Kujunenud olukorras oli objektiivselt ilmne, et kaupleja ei saa kokkulepitud ajal maratoni läbi viia ning on sunnitud maratoni stardi edasi lükkama. Komisjoni arvates ei saanud kauplejal oodata, et ta pidi maratoni väljakuulutamise ajal ette nägema koroonaviiruse levikuga seonduvat ning selle võimalike tagajärgedega arvestama; on ilmne, et kaupleja võimuses ei olnud viiruse mõju tõrjumine.

Eeldatakse, et vääramatu jõu mõju on ajutine ning selle mõju lakkamisel taastub võlausaldaja õigus nõuda võlgnikult kohustuse täitmist. Seega tuleb eeldada, et kaupleja täidab oma kohustuse pärast vääramatu jõu mõju lakkamist. Kaupleja teatas mõistlikul ajal peale eriolukorra väljakuulutamist kohustuse täitmise võimatusest algselt kokkulepitul ajal ning määras maratoni toimumiseks uue aja piisava ajavaruga võimaldamaks osalejatel oma aega ja tegevust planeerida.

Eelnevat kokku võttes leiab komisjon, et kaupleja on õigesti realiseerinud käsunduslepingust (juhendi p 2) tulenevat õigust lükata maratoni stardiaeg muu starti takistava ettenägematu takistuse tõttu edasi. Kaupleja on edasilükatud tähtajal maratoni korraldanud ning tarbijal oli soovi korral õigus sellest samadel tingimustel osa võtta.

Järgnevalt hindab komisjon tarbija õigust nõuda ettemaksuna makstud tasu ülekandmist järgmise aasta maratoni osalustasu katteks ja tarbija õigust nõuda kauplejal osavõtutasu tagastamist.

Tarbija tegi 3.juulil 2020 käsundisaajale järgneva sisuga avalduse: „Tere! Mul oli registreeritud K2MEN kategoorias maratonile. Kas saaks osalustasu järgmisesse aastasse edasi kanda, kui see aasta tulla ei saa”. Järgnevas kirjavahetuses pakkus kaupleja tarbijale kokkulepet selles, et tarbija saab õiguse osaleda järgmisel aastal poole hinnaga. Tarbija kaupleja ettepanekuga ei nõustunud. Pooled tasu ülekandmises järgmisesse aastasse kokkulepet ei sõlminud.

Komisjon leiab, et tarbija nõue osavõtutasu täies ulatuses ülekandmiseks järgmisesse aastasse ei põhine lepingul ega seadusel. Kaupleja on selgitanud, et osavõtutasude (juhendis - stardimaks) arvel kaetakse juhendis ettenähtud kulud. Juhendi järgi korraldab kaupleja maratoni koos Võrumaa Spordiliidu ja Eesti Aerutamisföderatsiooniga. Osalejate huvides korraldatakse üritusele registreerimine, logistika, valmistatakse ette stardi- ja finišialad, riietumise võimalused, saun, majutus, toitlustamine, võtjate auhindamine jm korralduslikud küsimused.

VÕS § 628 lg 2 järgi peab käsundiandja käsundisaajale hüvitama mõistlikud kulud, mida käsundisaaja on teinud käsundi täitmiseks ja mida ta võis vastavalt asjaoludele vajalikuks pidada, välja arvatud, kui kulud tuleb katta käsundisaaja tasu arvel. Eeldatakse, et tasu arvel kaetakse käsundisaajale käsundist tulenevate ülesannete täitmisel tavaliselt tekkivad kulud ning kulud, mis oleksid käsundisaajale tekkinud ka ilma käsunduslepingut sõlmimata. Käsundiandja peab käsundisaaja vabastama tema poolt käsundi täitmiseks kolmandate isikute ees võetud kohustustest (lg 3). Käsundisaaja võib enne käsundi täitmisele asumist nõuda käsundiandjalt mõistlikus ulatuses ettemakset tasu ja hüvitamisele kuuluvate kulude eest.

Kaupleja on oma kohustused täitnud ja maratoni korraldanud; seega on kaupljal ja tema partneritel kulu tekkinud ning osavõtutasud on otstarbekohaselt kasutatud. Tarbija ei ole esile toonud, et osalustasu oleks ülemäärane või ebanõistlikult kahjustav. Komisjon ei nõustu tarbijaga, et energiapaki saamises ja GPS seadme rendis ei ole kokkulepet sõlmitud. Kaupleja esitas tarbijale arve, milles on vastavad artiklid eraldi välja toodud. Tarbija on makse selgituses viidanud kaupleja arvele. Seega teadis tarbija nendest teenustest ja vastavast kulust; tarbija nõustumus väljendub makse tegemises.

Eelnevat kokku võttes leiab komisjon, et tarbija osavõtutasu on kasutatud otstarbekalt ning selle ülekandmiseks järgmisesse aastasse alust ei ole.

Osavõtutasu tagastamise küsimus tõusetuks eeldusel, et tarbija on käsunduslepingu kehtivalt üles öelnud. VÕS § 631 alusel võib kumbki lepingupool tähtajalise käsunduslepingu erakorraliselt üles öelda, kui ilmneb, et kõiki asjaolusid arvesse võttes ja mõlema lepingupoolle huvisid kaaludes ei või oodata, et lepingut üles öelda sooviv pool jätkaks käsunduslepingu täitmist kuni käsundi täitmiseni.

Komisjoni arvates ei ole tarbija teinud kauplajale avaldust, mis oleks sisu põhjal hinnatav erakorralise ülesütlemisena VÕS § 631 tähenduses. Tarbija pidi lepingu sõlmimisel arvestama, et maratoni korraldamise aega võidakse ettenägematute asjaolude tõttu muuta. Tarbija pidi arvestama ka sellega, et kaupleja on välja kuulutanud avaliku spordiürituse, millel on palju osalejaid. Kaupljal lasus kohustus arvestada võimalikult suure hulga osalejate huviga. Komisjoni hinnangul oli kaupleja otsus maratoni korraldamises 5.septembril 2020 õiguspärane ja kooskõlas osalejate huvidega.

Komisjoni arvates ei esinenud juulis ega ka septembris selliseid erakorralisi asjaolusid, mis mõlema poole huvisid kaaludes võimaldaksid järeldada, et tarbijalt ei võinud oodata lepingu täitmise jätkamist. Tarbija ei ole viidanud ühelegi asjaolule, mis takistanuks tal maratonil osalemist ja mille mõju oli erakordne ning vältimatu.

Komisjon peab vajalikuks selgitada, et lepingu ülesütlemise tahteavaldus peab olema selge ja üheselt mõistetav. Kauplajale saadetud avaldusest ei ole võimalik üheselt mõistetavalt aru saada, kas tarbija osaleb maratonil või mitte. Küsimus on esitatud tinglikult viisil (... kas saaks ... kui tulla ei saa); avalduses ei sisaldunud kauplajale vajalikku teavet selles, kas tarbija osaleb maratonil või mitte. Seega lasus kaupljal kohustus jätkata kõigi osalejate, sh tarbija huvides 5.septembri 2020 maratoni ettevalmistamist.

Eelnevat kokku võttes leiab komisjon, et tarbija loobus maratonil osalemast (juhendi p 24) ega võtnud vastu kaupleja ettepanekut osaleda järgmise aasta maratonil poole hinnaga (juhendi p 25). Tarbija oli oma valikutes vaba ja tagajärgedest teadlik; tarbija valikute tagajärge ei saa kauplajale üle kanda. Tarbija nõue osavõtutasu tagastamises ei ole põhjendatud ja tuleb jätta rahuldamata.

TKS § 60 lg 2 järgi kui pooled komisjoni otsusega ei nõustu ja seda ei järgi võivad nad pöörduda sama vaidluse läbivaatamiseks maakohutusse.

Aase Sammelselg
/allkirjastatud digitaalselt/

